

Ain' Elisabet Pennanen
**PALKKAPIILAN
PÄIVÄKIRJA**
NTAMO

PALKKAPIIAN PÄIVÄKIRJA

Ain'Elisabet Pennanen

PALKKAPIIAN PÄIVÄKIRJA

ROMAANINOVELLI

NTAMO

Helsinki

2 0 2 3

Uusintapainos originaalista:
Otava, Helsinki 1918.

ISBN 978-952-215-900-7

ULKOASU
Göran de Kopior

KANNEN KUVA
Wolfgang Heimbach, *Mahlzeitstillleben
mit Magd hinter einem Fenster* (1670),
Wikimedia Commons

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand, Saksa, Norderstedt

NTAMO
Helsinki 2023
www.ntamo.net

„Palkkapiian Päiväkirjan“

omistan

*rakkaalle ystävälleni,
julmasti poisniitetylle runoilijalle*

Juhani Alarik Siljolle.

*Ikuisesti kiitollinen
tekijä.*

Kesälehdén, kesälehdón, iltalinnun aika . . !

Oh, itse pellón oja, laitimmainen jokioja, lä-
tökkövesi on mielestäni onnellisessa tilassa nyt!
Mustat luiriaisét luistelevat sen kimaltavaa pintaa,
uskotellen tänne kammarputkan ikkunaan, että sa-
detta vuovaa! Pelästyin nimittäin äsken ojan vesi-
renkaita, kunnes käsitin ne noiden hauskojen iti-
koiden aikaansaamiksi, piirustelijoiden. Eipä ei,
ei viskele tänään taivaani armas harmaita pisareita,
ei ole pilvi synkän yöpeä, vaan hohtava ja helakka
kuin jumalan pumpulipaali — ja ääretön Päivä,
mustain vaarujen alla kauvan kuhkaillut, nyt pais-
taa niin hyvälle kuin huonollekin ihmiselle!

Kuparille hohtaa kyntömiehen purriparta, ja
kartanon pellón kasoilla on suklaan ja mustikan
karvainen kiilto, varjot tummaa silkkisamettia. Aina
jostain näköpisteestä on rumakin kaunis! Oi, koko
avaruus on ihmeellistä ainehiukkastanssia, ja kaikki,
kaikki mukana kieppuu!

Kesä tulee! Kesä tulee!

Uu-uu! Pillillä huudan, kesä tulee!

Poimulliset hiirenkorvat jo oikeenivat pieniksi
pihkalehdiksi, iloisesti liplattavaisiksi, ja minun ja

kaikkien lehmien ihastukseksi uusi ruoho voittosasti viheriöitsee yli vanhan kellanlikaisen takun! Nuoret siansilmät kallistelevat kuin nurmeen hukuneet tähdet, taivaan lyöttämät kevään ritari-merkit.

Syttyy, syttyy minunkin sydämessäni ilon tanssiva tähti, enkä minä muuta järkisyytä tunne kuin tämän iäti palaavan elämänkevään! Kun nyt vaan voisin kyllin hartaana sen vastaan ottaa, röyränä kuten yksi niistä kaikkien piilokkaimmista.

En yhtäkään lehteä leviämään päästä, en sipulinsylkkyä avautumaan, etten olisi mukana sitä tapahtumista toteamassa, sen yllä kiitollisuuttani henkimässä.

Oi, ollappa itse tuollainen tuore nuori ruoho, pienoisin lehtivihreähiukkanen, joka ilman hiilihaposta viiniä imee! Polvillani tahdon vielä kerran olla kaiken kauniin ja kultahenkisen edessä, maassa martaana rukoillen — — — elämä, elämä, ole vielä kerran luonani!

Tämän kerran — — — vaikka olenkin jo niin vanha — niin vanha, ettei se ole ikinä tottakaan!

Kesän toinen päivä...

Nimitin tämän paperivihkoseni »Palkkapiian Päiväkirjaksi», vaikka arvo- eli korkonimeni onkin oikeastaan — taloudenhoitajatar! Eipä huimaa vaikka yleneekin! Ollaan nimittäin erään ei vallan vanhan hienon, oppineen palveluksessa maalla sukukartanossa. Kuinka minä, vapaitten ilmojen tumma lintu, kerran jouduin maanpäälle virkapalkkoja peräämään, on pitkä ja piinallinen juttu.

Huomasin nimittäin muutamana päivänä, ettei sitä tässä tyhmässä maailmassa pelkällä viisaudella-kaan elä, kuten nuoruuden huimuudessa kuvittelin, aikani ja onneni odotin. Ja olin jo niin retkunksekainen katsellakin, etten päivin ilennyt enää ihmisten joukossa liikkua, vain hämärissä ja roska-ilmoilla asioilla hiivin. Nälkä ei näy, mutta koreus näkyy! Ja olihan niitä papereita ja kursseja jos jonkinnäköisiä, niin että sainhan paikan, kun astuin orjan siloihin — — —

Suurenmuhkea on talo, jonne jouduin. Kunnianarvoisine muotoineen se lepää niin varmasti kuin polviaan myöten maan savessa. On kuin rakentajaa aikoinaan olisi inspiroinut vanhan su-

vun vakaa valta, etuoikeus ja muu lumovoima. Puhdistettuna ja pyyntätyinä katselee se yli yhtä hienostuneen ja koristeellisen puutarhan, yli vanhan-aikaisen ylimyspuiston, siltoineen, huvimajoineen ja muine mukavineen. Takana taas soljuvat pehmein, loivin viivoin vanhat viljelysmaat metsäsäarineen kohti suuren sisämaan järven rikkaita rantoja. Ja Pohjoisella suunnalla on kumpuilevia korpimaisemia, melkein kuin Lapin ilmassa tuntuja.

Suojassapa on isonriikkaan katon alla! Ei työn orjuutukseen kova. Aamupäivät sentään aherra ja heilu, — huolenpitoa ja valvomista monenlaista, ikävä talousmenokirja ja hauskat ruokalistat herrasväille, joita on yksi ainoa, aatellinen isäntäni tuomari . . . (suvun nimi on niin tuttu, ettei sitä uskalla edes päiväkirjan lehdellä mainita). Semoistakin, nämä naisten työt, eivät näy ennenkuin tekemättä! Mutta onhan nyt lysti olla »naisellinenkin» kerta, koetteeksi oikein kuntoihminen!

Apulaisinani on keittäjätär, savolainen neiti rullikka, jotenkin talon tapoihin tottunut ihminen ja ihan mahoton mestari — ellei olla turhantarkkoja! Sisäkkö taas nuori, korea tyttö, Lempi nimeltä — varmaankin arin ja hienotunteisin heistä, mutta hieman murtunut ja alakuloinen, no, sillä onkin selkäranka poikki, omat tarinansa! Jos Lempi hieman pysähtelee pois tästä murheen laaksosta, niin asiatyttö Siikri

”

Kuinka
minä,
vapaitten
ilmojen
tumma
lintu,
kerran
jouduin
maanpäälle
virkapalkkoja
peräämään,
on pitkä
ja piinallinen
juttu.

Sin' Elisabet Pennanen

Palkkapiian päiväkirja

Kustannusosakeyhtiö Otava

NTAMO 2023

ISBN 978-952-215-900-7

Palkkapiian päiväkirja
ON AIN' ELISABET PENNASEN
HÄKELLYTTÄVÄÄ PROOSAA, JOTA
YMMÄRRETTIIN HUONOSTI, KUN TEOS
ILMESTYI ENSIMMÄISEN KERRAN 1918.